

Bergslagsleden

ETAPP

2

Gillersklack – Stjärnfors 17 km

Etappmål Gillersklack

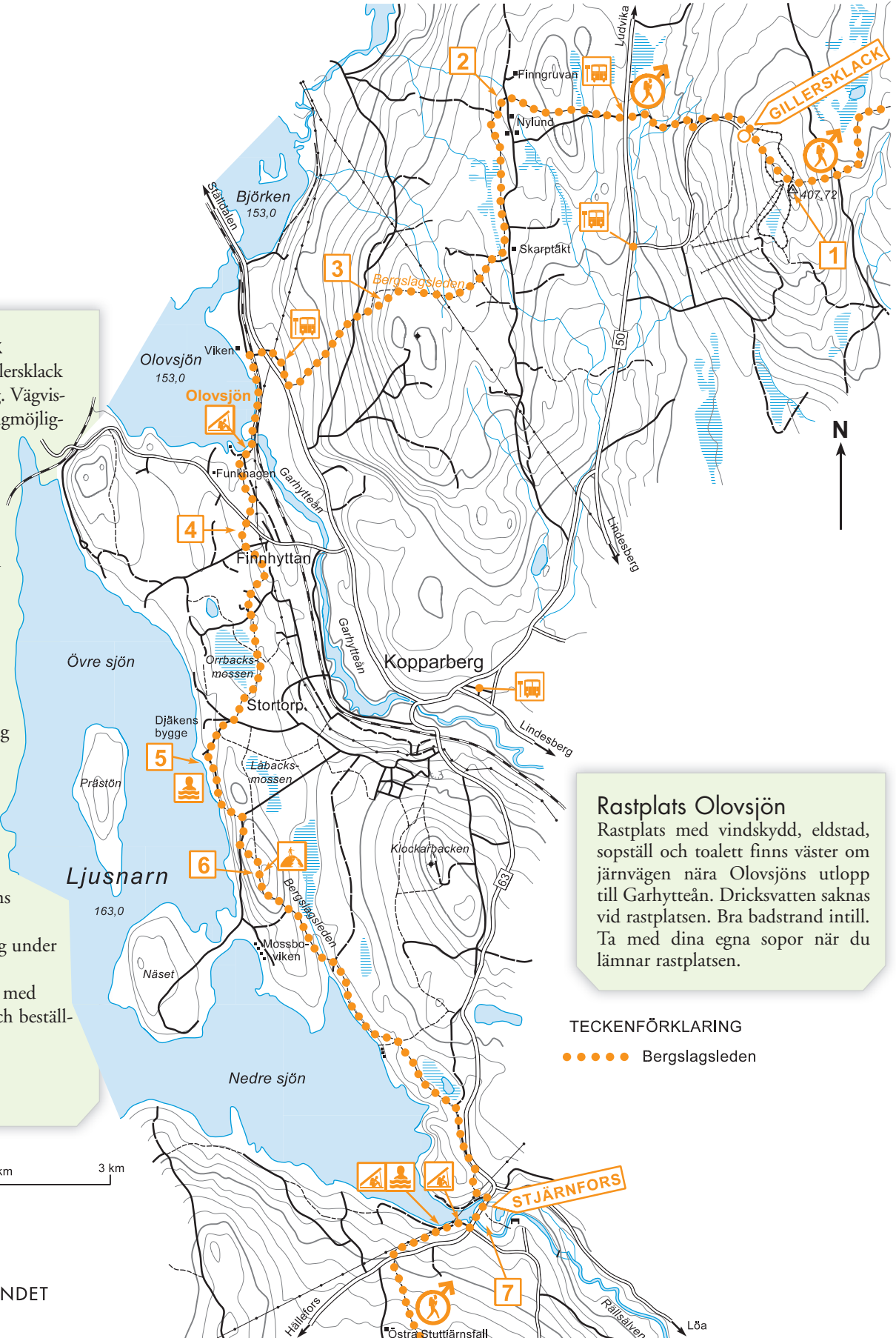
Etappmålet är beläget vid Gillersklack ca 6 km norr om Kopparberg. Vägvisning från riksväg 50. Campingmöjligheter finns. Gillersklackanläggningen erbjuder dessutom stugby, vandrarhem, mat, kaffeservering och badanläggning. Upplysningar 0580-12500 (Klacken konferens och fritid, www.klacken.com) eller Kopparbergs turistbyrå tel 0580-80 555.

Etappmål Stjärnfors

Kaffeserveringen invid riksväg 63 håller öppet under sommarsäsongen. Vid etappmålet finns Stjärnfors herrgård med hembygdsmuseer.

Parkering finns på planen mellan riksvägen och sjön. Badplats med vindskydd finns väster om parkeringen.

Möjlighet till övernattnig under sommarsäsong i stugor intill serveringen eller i lägenheter med självhushåll. Upplysningar och beställning genom telefon 0580-410 20, 410 46.

Rastplats Olovsjön

Rastplats med vindskydd, eldstad, sopstall och toalett finns väster om järnvägen nära Olovsjöns utlopp till Garhytteån. Dricksvatten saknas vid rastplatsen. Bra badstrand intill. Ta med dina egna sopor när du lämnar rastplatsen.

TECKENFÖRKLARING

●●●●● Bergslagsleden

0 1 km 2 km 3 km

SKALA 1:50 000

Sevärdheter i anslutning till leden

1. Gillersklacks friluftsområde

Norr om Kopparberg och öster om riksväg 50 ligger Gillersklack på en stor höjdplata med högsta punkten på 407 meter över havet. Etappmålet Gillersklack ligger högt upp på västsluttningen. Härifrån och från högsta toppen har man en vid utsikt över stora delar av Ljusnarsbergstrakten. Anläggningen erbjuder bland annat slalombacke, längdskidspår, restaurang och stugby.

2. Finngruvan

En dryg kilometer väster om riksvägen passerar leden rakt genom Finngruvans koppargruveområde. Inom området finns ett tiotal större och mindre gruvhål samt stora varphögar.

Malmfyndigheten upptäcktes i slutet av 1600-talet och bröts i stor skala under hela 1700-talet varefter malmstillgångarna började tryta och verksamheten lades ned vid mitten av 1800-talet.

I flera av brotten syns de släta sidor i bergväggarna som visar att brytningen skett utan användning av krut genom så kallad tillmakning (eldning och vattenbegjutning).

Brytningen i Finngruvan ledde bl a till anläggande av kopparhyttorna vid Högfors och Östra Born. Under en period använde man en 1700 m lång stånggång från Högforsälven vid Östra Born för att driva pumpverken i gruvan.

Gruvområdet är högt beläget med vid utsikt. Varphögarnas läge i terrängen har medfört att den urlakning av giftiga metallsalter som fortfarande sker i högarna, följer med yt- och grundvatten nedför sluttningen, och där skadar eller dödar vegetationen. Omedelbart väster om gruvområdet passerar leden ett sådant nästan vegetationsfritt område som orsakats av det förgiftade vattnet.

3. Björkberg

Öster om Olovssjön går leden över och nedför sluttningen av ett mäktigt höjdområde

med begränsade utsikter över trakten kring Ljusnarn.

Att inte bara dalgångarna utan även de frostsäkrare höjdområdena i dessa trakter en gång varit utnyttjade för odling framgår av den mäktiga stenmur som leden följer mitt i skogen uppe på Björkberget.

I sluttningen ned mot Olovssjön finns nära leden en mängd små gruvhål som väl närmast är att betrakta som provbrytningar, men som visar vilket arbete som lagts ned på att leta malmfyndigheter i denna kopparbergslag.

4. Finnsyttedarna

Efter passagen av Garhytteån, som är en av källflödena till Arbogaån, kommer leden ut på ett tallhedsområde som norr om landsvägen mot Skäret domineras av åsbildningar och söder därom av flygsandsdynor. Åsarna och dödisgroparna har bildats av isälvar i samband med inlandsisens avsmältning. Flygsandsdynorna har bildats något senare, men innan vegetationen fått fäste på sanden i det då kalla och blåsiga tundraklimatet.

5. Djäkens bygge

Leden når fram till sjön Ljusnarn vid den kommunala badplatsen Djäkens bygge. Förutom bad och parkeringsplatser finns under sommarsäsongen tillgång till toaletter.

6. Ljusnarsbergen

Söder om Djäkens bygge följer leden i stort sett sjön Ljusnarn ned till etappmålet i Stjärnfors. Bland många fina sjöutsikter är den från Ljusnarsbergen, ca 2 km söder om Djäkens bygge den bästa. På andra sidan sjön mynnar Nittälven, som är bekant för sin vildmarks karaktär och för att vara en av länets mest spännande kanotleder.

7. Stjärnfors

Vid Rällsälvens utflöde ur Ljusnarn, skapade malmstillgångarna i kombination med vattenkraften ett centrum för bergsbruk i trakten.

I motsats till övriga bruksorter i Nya Kopparbergs bergslag, satsade man inte här på kopparfyndigheterna, utan på de rika järnmalmförekomsterna.

Redan 1676 erhöles privilegium för en järnsmedja vid Stjärnfors, som sedan utvecklades till ett stort bruk för vidareförädling av järnet från traktens hyttor, med bland annat bessemerverk.

År 1905 lades dock verksamheten ned, men den stora fallhöjden utnyttjas fortfarande, på samma plats som det sista järnverket, av ett kraftverk, vilket inneburit att dammar och kanaler bibehållits. Bruksherrgården finns också bevarad medan odlingsmarkerna till stor del utnyttjas som golfbana.

Viktigt att veta

- Gör upp eld bara på de iordningställda eldplatserna.
- Förvissa dig alltid om att elden är släckt innan du går vidare.
- Avstå helt från att göra upp eld under sommarens torrperioder då brandfaran är stor.
- Bryt inte grenar och ris av levande träd.
- Du får tälta efter leden, men gör det helst intill rastplatserna och inte mer än en natt på samma plats.
- Gå inte vid sidan av leden där den går nära bebyggelse, genom odlade marker eller över skogsplanteringar.
- Skräpa inte ned i naturen.
- Om Du har hund med, tänk på att du alltid måste hålla den kopplad i skog och mark tiden 1/3–20/8.
- För att undvika att störa den allmänna älgjakten bör du inte använda leden under den mest intensiva veckan i mitten av oktober.

Fakta om Bergslagsleden

Bergslagsleden är en 28 mil lång vandringsled genom hela Örebro län. Den är uppdelad i 17 etapper. Huvudman för leden är Regionförbundet Örebro. Bergslagsleden markeras med orange färg på träd eller stolpar. Vid vägskäl och stigförgreningar används riktningsskyltar med Bergslagsledens symbol. Bergslagsleden ingår i Europavandringsled 1 som sträcker sig från södra Italien till svenska fjällen. (www.stfturist.se)

Bussförbindelser

Under skoldagar finns bussförbindelse mellan Kopparberg och Grängesberg. Från

hållplatsen vid riksväg 50 är det ett par kilometer till Gillersklack. Stjärnfors saknar bussförbindelse. Uppllysning om busstider. 0771-22 40 00, eller www.lanstrafiken.se.

Lästips

Esbjörnsson, Estrid, Värt att se i Örebro län, *Lindstén Carl Anders*. Sevärt i Bergslagen. *Hellström, Lena*. Utsikt från Bergslagsleden.

För mer information

Kopparbergs turistbyrå, 0580-805 55, www.ljusnarsberg.se, Regionförbundet Örebro, 019-602 63 00, www.regionorebro.se.

För information om naturreservaten, se länsstyrelsens hemsida www.t.lst.se (naturvård).

Friluftslivets hemsida

På www.regionorebro.se hittar du samlad information om natur- och friluftsliv i Örebroregionen. Här finns aktuell information om övernattningsmöjligheter längs Bergslagsleden. Du kan ladda ned etappblad och få förslag på andra upplevelser.

På hemsidan finns också uppgifter om fiskemöjligheter, kanotuthyrare och länkar till upplevelsearrangörer.